

KÁRPÁTALJAI KULTÚRKRÓNIKA

2012. DECEMBER – 2013 JANUÁR

ELISMERÉSEK

(2012 DECEMBERÉBEN)

* **Balogné Sverha Anna** mező-kaszonyi születésű munkácsi lakos, aki a szovjet időszakban titokban tanította hittanra a gyermekeket, A *Szent Márton Palástja-díj* Pro Fide-élméremét vehette át. Ugyanakkor **Szedlák István**, az aknaszlatinai Karitás vezetője a Munkácsi Egyházmegye területén végzett kiemelkedő szociális-karitatív munkáért ugyanezen díj Pro Caritate-élméremével lett kitüntetve. Az elismeréseket Majnek Antal, a Munkácsi Egyházmegye püspöke adta át.

* Díszoklevéllel ismerte el **Harangozó Miklós** festőművész munkásságát Olekszandr Ledida, a megyei állami közigazgatási hivatal elnöke.

* December 11-én este a Petőfi Irodalmi Múzeumban átadták a *Kortárs Költőverseny 2012* díjait. A győzteseket Csorba Csilla, a múzeum főigazgatója és Ambrus Lajos, a *Kortárs* című folyóirat főszerkesztője köszöntötte. A díjazottak között volt **Vári Fábián László**.

ELISMERÉSEK

(2013 JANUÁRJÁBAN)

* Gubcsi Lajos, a Magyar Művészetért Díj-rendszer elnöke január 19-én, a beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház *A vihar* című előadása után **Szűcs Nellinek** nyújtotta át a *Színész Díjat*.

* A Falvak Kultúrájáért Alapítvány kuratóriuma a Magyar Kultúra Lovagja címet adományozta **Punykó Mária** pedagógusnak, az *Irka* c. gyermeklap főszerkesztőjének.

* Az *Együtt* című irodalmi-művészeti-kulturális folyóirat *Nívódíját* ebben az esztendőben **Lőrincz P. Gabriella** beregszászi költő kapta.

* A Magyar Kultúra Napja alkalmából a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága – Anyanyelvi Konferencia ismét elismeréseket adott át a kárpátaljai magyar kultúra fejlesztése terén kiemelkedő személyeknek. Oklevelet kapott **dr. Györke Magdolna** nyelvész, az Ungvári Nemzeti Egyetem (UNE) Magyar Tannyelvű Humán- és Természettu-

dományi Karának docense, **Keszler Stella**, a Dayka Gábor Középiskola igazgatója, **Iváncsik Attila**, a Tiszal – a Kárpátaljai Megyei Állami Televízió és Rádió Társaság magyar szerkesztőségének rádiós riportere, **Nigriny Szabolcs** újságíró, **Tárczy Andor** újságíró, **Sztec Elvira**, a Munkácsi Állami Egyetem Humán–Pedagógiai Kollégiuma magyar tagozatának tanára. Szintén ebben az elismerésben részesült **Szabó Árpád**, a Beregszászi Magyar Gimnázium igazgatója, **Varga Éva**, a Beregszászi Járási Központosított Könyvtárhálózat igazgatója, **Tuba Gizella**, a Bátyúti Nagyközségi Könyvtár vezetője, **Kovács Elemér** újságíró, **Kovácsné Marton Erzsébet**, a *Közoktatás* című folyóirat főszerkesztője, **Molnár Natália**, a Beregszászi Járási Központosított Könyvtárhálózat könyvfeldolgozó osztályának vezetője, **Birta Zoltán**, a Sion Rádió főszerkesztője, **Kurmay Sándor**, a Kezünkben a Jövő Alapítvány elnöke, **Kokas Károly**, a tiszapéterfalvai népi zenekar művészeti vezetője, **Harangozó Miklós** festőművész, **Hudák Elvira** helytörténész, **Újfalusi Irén**, a Péterfalvai Kölcsey Ferenc Középiskola igazgatója.

* *VIZHI-3000 emlékjelvényt* kapott a *Kárpáti Igaz Szó* kollektívája a VIZHI-3000 Nemzetközi Tanácstól.

* Kövér László, a Magyar Országgyűlés házelnöke *Arany Országgyű-*

lési Emlékérmét adományozott a Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetségnek.

* A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet *Oklevelét* kapta **Kovács Sándor**, a Borzsavári zenekar alapítója, **Varga Éva**, a beregszászi járási könyvtár igazgatója, **Tuba Gizella**, a Bagu Balázs Irodalmi Társaság aktivistája, **Deme Ibolya**, a Somi Irodalmárok Emlékmúzeumának vezetője, **Kacsó Irén**, a gáti községi könyvtár vezetője, **Ködöböc Attila**, a Beregszomi Általános Iskola igazgatója, **Szabó Árpád**, a Beregszászi Magyar Gimnázium igazgatója, **Király Katalin**, a Gáti Kovács Vilmos Középiskola magyartanára, **Szuhán András**, Bene község polgármestere, **Fényes András** munkácsi festőművész, **Szilágyi Sándor**, az ArtTisza Képzőművészeti Egyesület elnöke, **Hege-dűs Csilla** újságíró, **Szemere Judit** újságíró, **Molnár Bertalan** újságíró, **Kovács Elemér** újságíró, **Kovácsné Marton Erzsébet** újságíró, valamint a *Kárpátinfo* szerkesztője.

* A Vitézi Rend főkapitánya a *Vitézi Rendért Érdemérem* kitüntetést adományozta v. **Dupka Györgynek**.

* Kijevben a lutheránus templomban tartott istentiszteletet követően a Magyarok Kijevi Egyesülete nevében **dr. Tóth Mihály és Petneházy Gyula** köszöntötte **Pocsai Vince** lelképásztort 60. születésnapja alkalmából, és az ünnepeltnek *Etelköz-díjat* adományozott.

ESEMÉNYNAPTÁR

2012. DECEMBER

* A budapesti Klebelsberg Kultúr-kúriában megrendezték **Matl Péter** szobrászművész „*Verecke híres útján jöttem én ...*” című kiállítását.

* Beregszász a város verskedvelői számára ismét igazi különlegeséget tartogatott: József Attila halálának 75. évfordulója alkalmából **Tóth Péter**, kunszentmiklósi tanár, Radnóti-díjas versmondó *Vasútállomás* címmel pódium-estet tartott.

* **Beregszászi Olga** művésznő a budapesti MOM művelődési központban idén immár kilencedik alkalommal szervezte meg jótékonyági koncertjét. Ez alkalommal **Zán Fábián Sándor**, A KRE püspöke is köszöntötte az előadás nagyérdemű közönségét.

* **Jankovics Marcell** rendező nagy sikerű előadást tartott a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán.

* Az *Együtt* szerzői író-olvasó találkozó és könyvbemutatón vettek részt a Munkácsi Állami Egyetem Humán-Pedagógiai Koledzse magyar tagozatán és a Beregszászi Járási Központosított Könyvtárhálózat beregszászi könyvtárában. Mindkét intézményben sor került **Bakos Kiss Károly** *Része még* és **Lőrincz P. Gabriella** *Fény-hiány* című új verseskötetének, valamint az *Együtt* 2012/5. számának és **Dupka György**

„*Hova tűnt a sok virág...*” című könyvének, valamint az uráli utazást megörökítő film (*Idegen ég alatt*, szerzői: **Havasi János, Jurkovic János**) bemutatójára.

* A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Gross Arnold kiállítótermében **Imre Ádám** fiatal beregszászi képzőművész *Fény* című kiállítását tekinthették meg az érdeklődők.

* A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet Munkácsy Mihály kiállítótermében került sor **Harangozó Miklós** festőművész jubileumi kiállítására. A megjelenteket **Zubánics László**, a KMMI elnöke köszöntötte. **Tóth István**, Magyarország Beregszászi Konzulátusának főkonzulja további alkotói sikereket kívánva dicsérő oklevelet adott át a 75. születésnapját ünneplő festőművésznek.

* A Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház társulata a szolyvai közönség előtt bemutatta a *Tekéntetes úr* című székely népmesét. A szinte teljesen megtelt nézőtér hangos tapsal köszönte meg a csodálatos élményt.

* A Magyar Művészeti Akadémia közgyűlést tartott Budapesten a Vörösmarty téri Kristályházban. Kárpátaljáról jelen volt **Vári Fábián László** és **Nagy Zoltán Mihály**, akik az MMA Irodalmi Tagozatának tagjai.

* **Balog Zoltán**, az emberi erőforrások minisztere Budapesten bejelentette: 2013 nyaratól **Vidnyánszky Attila** a Nemzeti Színház új vezetője.

* A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet szervezésében Beregszászban vendégszerepelt a miskolci *Anima* vonósnyégyes.

* A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán a Pro Cultura Subcarpathica szervezésében emlékkiállítást rendeztek **Jankovics Mária** születésének 50. évfordulója alkalmából.

* A *Kisebbségekért díjas* Kárpátaljai Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága összegző kiállítással zárta az évet. A kiállításnak a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeum adott helyet. Az idei évzáró kiállítást az érdeklődők január közepéig tekinthetik meg, többek között **Matl Péter** grafikáit, **Szocska László** és **ifj. Hidi Endre** szobrait, **Magyar László**, **Kolozsvári László**, **Benkő György**, **Riskó György**, **Berecz Margit**, **Kulin Ágnes**, **Réti János**, **Tóth Róbert**, **Erfán Ferenc**, **Kalitics Erika**, **Klisza János**, **Kopriva Attila**, **Óri Mihály** és **Veres Ágota** festményeit, **Hrabár Natália** és **id. Hidi Endre** kerámiáit. A reprezentatív kiállítás megnyitóján a megjelenteket **Erfán Ferenc** festőművész, a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeum igazgatója, a Révész Imre Társaság tagja, **Riskó György**, a RIT alelnöke, **Brenzovics László**, a KMKSZ alelnöke, megyei képviselő köszöntötte. A kiállítással kapcsolatos gondolatait

Balogh Dénes ungvári magyar konzul, **Tóth István** beregszászi magyar főkonzul és **Borisz Kuzma**, az Ukrán Nemzeti Képzőművészeti Szövetség kárpátaljai szervezetének elnöke is megosztotta a hallgatósággal.

* A beregszászi *Bagolyvár* Bábcsoport karácsonyi előadással ajándékozta meg a nyüzsgő és hangos apróságokat. A nemrég alakult csoport művészeti vezetője **Hires-László Kornélia**. Munkájukban segíti őket **Olasz Tímea** hitoktató és meseíró is. A most előadott *Egérkarácsony* című mesét külön erre az alkalomra írta **Kurmai Ráti Szilvia**.

* Bagu Balázs pedagógus és közíró emlékére szerveztek megemlékezést a bátyúi könyvtárban. A rendezvényen **Dupka György**, **Nagy Zoltán Mihály** és **dr. Deák Ferenc** emlékeztek a jeles pedagógusra és helytörténészre.

2013. JANUÁR

* A Petőfi Sándor ungvári szobránál a költő emlékére megrendezett ünnepi koszorúzáson jelen volt többek között **Bacsikai József**, Magyarország ungvári külképviseletének főkonzulja, **Szalipszki Endre** konzul, **Dupka György**, a MÉKK elnöke, **dr. Spenik Sándor**, az Ukrán Magyar Demokrata Szövetség városi szervezetének elnöke, az Ungvári Nemzeti Egyetem magyar ka-

rának dékánja, **dr. Ljáh Erzsébet** városi képviselő, az UMDSZ városi szervezetének ügyvezető alelnöke.

* A tiszaháti Badalóban a református istentiszteletet követően a Petőfi-emléktáblánál került sor a megemlékezésre.

* Beregszászban a Petőfi-emléktáblánál, majd a Petőfi-szobornál **Dudar Fanni**, Magyarország beregszászi külképviseletének konzulja, **Babják Zoltán**, Beregszász megbízott első alpolgármestere köszöntötte a jelenlévőket. Az iskolások a költő verseivel tisztelegtek Petőfi Sándor emléke előtt.

* Shakespeare utolsó befejezett színművét, *A vihart* állította színpadra **Szergej Maszlobojcsikov** ukrán film- és színházi rendező, díszlet- és jelmeztervező, képzőművész. A nem mindennapi alkotás bemutatójára a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színházban került sor.

* **Csuprik Etelka**, Ukrajna érdemes művésze a nagyszőlősi Szent Ferenc-templomban adott orgonahangversenyt.

* Zentán megtartották a magyar kultúra napja délvidéki központi ünnepségét. A rendhagyó ünnep keretében a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet könyvtártermében került sor a kárpát-medencei magyar közművelődési ernyőszervezetek és művelődési intézetek képviselőinek hagyományos fórumára, amely során

megvitatásra kerültek a magyar kultúra aktuális kérdései. **Beke Márton**, az Emberi Erőforrások Minisztériuma közművelődési főosztályának vezetője a kulturális tárca idei terveiről, elképzeléseiről számolt be. A tanácskozás munkájában részt vett **Zubánics László**, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet elnöke is.

* Beregszászban a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolával és a Beregszászi Művészeti Iskolával együttműködve színvonalas irodalmi-zenés rendezvény keretében méltatta kultúránk ünnepeit. A rendezvényen ünnepi beszédet tartott **Farkasné Böcs Judit**, Magyarország Beregszászi Konzulátusának konzulja.

* Az Ungvár környéki magyarság a hagyományokhoz híven idén is az ungvári színházban emlékezett meg a magyar kultúra napjáról. Ezúttal William Shakespeare *A vihar* című drámáját láthatta a nagyérdemű a beregszászi színház előadásában, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség szervezésében. A színházi előadást megelőzően **Kovács Miklós**, a KMKSZ elnöke tartott ünnepi köszöntőt.

* Az Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Középiskolában 13. alkalommal rendezték meg a Himnusz-monddó versenyt. Az öt főből álló zsűri – **dr. Horváth Katalin** egyetemi docens, **Balogh Dénes** ungvári konzul,

Dupka Nándor (MÉKK), **Korhova Valéria**, a középiskola könyvtárának vezetője, **Domosvai Andrea** gyakor-nok-pedagógus – 23 résztvevő előadá-sát értékelte. A versenyen **Kácsér Enikő** (Drugeth Gimnázium) végzett az első helyen.

* A Vérke-parti városban ha-gyományosan Kölcsey Ferenc em-léktáblájánál kezdődött a magyar kultúra ünnepe. A megjelenteket **Zubánics László**, a KMMI elnöke köszöntötte. Ünnepi beszédet tartott **Babják Zoltán**, Beregszász első al-polgármestere, valamint **Pomogáts Béla**, a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaság – Anyanyelvi Konferencia tiszteletbeli elnöke. A civilszervezetek képviselői megko-szorúzták a Kölcsey-emléktáblát.

* Beregszászban a magyar kultúra ünnepe az Európa – Magyar Házban értelmiségi fórummal folytatódott. Ünnepi köszöntőt mondott **Tóth Ist-ván**, Magyarország beregszászi főkonzulja. *A kulturális nemzetegyesítés rö-gös útján* címmel **Pomogáts Béla** tar-tott előadást. Az ünnepségen okleve-lek, elismerések átadására is sor ke-rült. Az *Együtt* című folyóirat nívó-díját idén **Lőrincz P. Gabriella** költő vehette át. A kitüntetettet **Zubánics László** és **Vári Fábián László**, Jó-zsef Attila-díjas költő, az *Együtt* szer-kesztőbizottságának elnöke méltatta. A magyar kultúra napjára látott nap-ilágot az Intermix Kiadó gondozá-

sában a KMMI Tehetséggondozási Program keretében a 2007–2012 kö-zött meghirdetett alkotói pályázatokon részt vett pályakezdők *Szárnypróba* című antológiája. A kötetről **Dupka György** kiadó és **Csordás László** szerkesztő szólt, majd a szerzők kö-zül **Hájas Csilla**, **Kovács Eleonóra** és **Marcásák Gergely** olvasták fel egy-egy írásukat. Az értelmiségi fórum keretében az érdeklődők **Kocsis Csa-ba** fotóművész *Szabad-e sírmi?* című Kárpátalja települése in (Munkács, Tiszapéterfalva, Makkosjánosi, Bene) készült fotókból és fotógrafikákból álló kiállítását is megtekinthették. A kiállítást **dr. Hajdú Lajos**, Berekfürdő pol-gármestere nyitotta meg. A nívós ren-dezvényen fellépett a **Kovács Sándor** által vezetett BorzsaVári zenekar, illet-ve **Kocsis Csaba**, aki megzenésített versekből álló műsorát adta elő.

* A Munkácsi Állami Egyetem Humán–Pedagógiai Koledzsének magyar tagozatán is méltatták a ma-gyar kultúra napját. **Pomogáts Béla** a *Himnusz* születéséről tartott elő-adást, vázolván az akkori politikai-tör-ténelmi helyzetet is. **dr. Hajdú La-jos**, Berekfürdő polgármestere *Mit jelent magyarnak lenni* témakörben tartott előadást. **Dupka György** az *Együtt* című folyóirat legújabb szá-mát és a *Szárnypróba* című antológi-át mutatta be. A magyarországi **Ko-csis Csaba** megzenésített költemé-nyeket adott elő gitárkísérettel. A

résztevők tisztelegtek a Latorca-parti város híres szülőtte, Munkácsy Mihály szobránál, majd a várba zárandokoltak Zrínyi Ilona és a kis Rákóczi szobrához.

* Péntek délután került sor Ungváron, a néprajzi múzeumban a IV. Carpatica Art Expo-ra, amelyen 27 alkotó (**Asztalos Éva, Bálint Livia, Barató Ágnes, Bartosh József, Bartosh Tatjana, Beleny Mihajlo, Berecz Margit, Fényes András, Fuchs Andrea, Harangozó Miklós, Homoki Gábor, Kalitics Erika, Klisza János, Kurucz Adriána, Kutasi Xénia, Lőrincz István, Lőrincz Katalin, Matl Péter, Nigriny Edit, Puhlik-Beleny Magda, Prófusz Marianna, Réti János, Soltész András, Soltész Gabriella, Soltész Péter, Sütő Miklós, Szakandij Olga, Turák Angéla, Varga Tarzícus testvér**) műveiből nyílt kiállítás. A képzőművészeket a MÉKK és a KMMI oklevelével tüntették ki. A tárlat a Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesület és más art-műhelyek tagjainak anyagaiból áll. Az ünnepséget **Dupka György**, a MÉKK elnöke és **Angyal Gabriella**, az Ungvári Néprajzi Múzeum igazgatója nyitotta meg. Ünnepi beszédet tartott **Balogh Dénes**, Magyarország ungvári főkonzulátusának konzulja, **Vaszil Maruhics**, a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatási Hivatal művelődési főosztályának helyet-

tes vezetője, **Borisz Kuzma**, az Ukrán Nemzeti Képzőművészeti Szövetség kárpátaljai tagozatának elnöke, **Soltész Péter** és **Beleny Mihajlo** képzőművészek, **Zubánics László**, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet elnöke. Az ünnepi műsorban közreműködött **Kácsér Enikő** versszavaló (ungvári Drugeth Gimnázium), **Marcsák Gergely** és **Kocsis Csaba** verséneklő, valamint a Borzsavári zenekar (vezetője: **Kovács Sándor**).

* A Józsefvárosban lévő Polgárok Házában tartotta meg szokásos havi kulturális estjét a Kárpátaljai Írók, Költők, Művészek Magyarországi Alkotó Közössége. A rendezvény moderátora **Lengyel János** volt. Az est fő vendége, **Lőrincz P. Gabriella** beregszászi költő röviden ismertette az *Együtt* 2012/6. számát és a friss *Szárnypróba* című antológiát.

* Az Égtájak szervezésében Kolozsváron és más erdélyi településeken a Szamosújvári Kulturális Napok keretében fellépett az eszenyi Rítmus néptáncgyűttes (művészeti vezetője: **Szabó Tibor**) és a csapi Arabeszk együttes.

* **Kocsis Csaba** berettyóújfalui fotóművész *KOR-KÖR-KÉP* c. tárlatának megnyitójára került sor a Péterfalvai Képtárban, ahol a vendégeket **Perduk Beáta** igazgató üdvözölte. A tárlatot **dr. Hajdú Lajos**, Berekfürdő, Tiszapáéterfalva testvértelepülésének polgármestere

nyitotta meg. **Zubánics László**, a KMMI elnöke és **Dupka György**, a MÉKK elnöke okleveleket nyújtott át a magyar kulturális élet tevékeny képviselőinek, majd **Kocsis Csaba** megzenésített költeményeket énekelte. Az ünnepségen közreműködött a Kokas Népi Zenekar.

Nyelvképek a határon* címmel nyílt kiállítás a Nemzetpolitikai Kutatóintézet szervezésében Budapesten, a Magyarok Házában. A Hodinka Antal Intézet munkatársai (Hires-László Kornélia**, **Márku Anita**, **Molnár D. István** és **Karmacs Zoltán**) által *Látható kényelvűség* címmel szerkesztett tárlat anyagát **Cserniczkó István** mutatta be.

ÚJ KÖNYVEK

MEGJELENT

Szárnypróba. Pályakezdő fiatalok antológiája. Összeállította és az előszót írta: **Csordás László**. Az antológia szerzői: **Ámorh Angelika**, **Gazdag Vilmos**, **Hájas Csilla**, **Héder Ingrid**, **Horváth (Bojcsuk) Zsanett**, **Kovács Eleonóra**, **Kurmai-Ráti Szilvia**, **Lengyel Wanda**, **Marcsák Gergely**,

Nagy Emese, **Németi Anett**, **Pák Diána**, **Pusztai-Tárczy Beatrix**. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2013.

Dupka György „*Hova tűnt a sok virág...*” Időutazás az Urálba magyar és német rabok nyomában (1941-1955). Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2013.

A könyvek elektronikus változata a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet honlapján olvasható: www.kmmi.org.ua

MEGJELENÉS ALATT

Kortárs Magyar Művészet Kárpátalján. Szerkesztőbizottság: **Dupka György**, **Fuchs Andrea**, **Klisza János**, **Réti János**, **Soltész Péter**, **Zubánics László**. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2013.

Finta Éva. *Örök partok*. Versek. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2013.

Czébely Lajos: *Fogyó világ...* Versek. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2013.

Nagy Zoltán Mihály: *Az árnyék völgye*. Novellák. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2013.

Összeállította: Dupka György